

*О. В. Ульяновська***АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ:
ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ**

Постановка проблеми. Реформування національної системи судуострою, одним з основних актів щодо якого слід вважати Стратегію реформування судуострою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 – 2020 роки, що затверджена Указом Президента України від 20.05.2015 р. № 276/2015 (далі – Стратегія реформування судуострою, судочинства та суміжних правових інститутів) [1] торкає основ державного управління у сфері судуострою. Вказане зумовлює необхідність оновлення існуючих теоретичних підходів щодо адміністративно-правових засобів забезпечення належного функціонування судів. Вказане безпосереднім чином торкається також забезпечення конституційного права на судовий захист. Слід вказати на підтримувану сьогодні позицію В.О. Негодченка щодо визначення загального поняття адміністративно-правових засобів з точки зору певної сукупності норм, що розглядається з позиції їх функціонального призначення [2, с. 149-151]. Вказане добре ілюструє значення опрацювання відповідної проблематики стосовно забезпечення конституційного права на судовий захист. Водночас, на сьогодні спостерігається недостатність уваги науковців у цьому напрямі, що слід вважати не останньою причиною певних недоліків у законодавчих ініціативах щодо реформування зазначеної системи. Так, проектом Закону України від № передбачається запровадження електронного наказного провадження у цивільному та господарському судочинстві. При цьому у чинних Цивільному процесуальному кодексі України та Господарському процесуальному кодексі України пропонується закріпити положення щодо, фактично, адміністративно-правових засобів забезпечення належного функціонування суду, наприклад визначення суб'єкта права власності щодо відповідних автоматизованих систем. Вказані відносини носять публічно-правовий матеріальний характер, а не процесуальний, а тому не мають регулюватись вказаними нормативними актами.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Попри вказану актуальність проблематики адміністративно-правових засобів забезпечення права на судовий захист, слід вказати на недостатність уваги у цьому напрямку науковців. Зокрема, вказана робота В.О. Негодченка, хоча й носить галузевий характер, але торкається визначення загальних засад щодо адміністративно-правових засобів. Слід вказати також на дисертаційні дослідження А. Л. Борка «Адміністративно-правове забезпечення функціонування судової системи України» (2014 р.) [3]; В.Ю. Мащука «Адміністративно-правове забезпечення функціонування апаратів судів загальної юрисдикції» (2014 р.) [4]; Р.В. Ігоніна «Адміністративно-правове забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції» (2013 р.) [5]. Водночас, вказані роботи не враховують сучасних тенденцій щодо реформування засад судуострою.

Метою статті є формування авторського підходу щодо визначення видів адміністративно-правових засобів забезпечення конституційного права на судовий захист.

Основний матеріал. Відправною для цього дослідження слід вважати категорію «адміністративно-правові засоби». Попри відсутність єдиної наукової позиції щодо сутності та змісту цього поняття, можливо відмітити наведену вище точку зору, що висловлюється В.О. Негодченком [2, с. 149-151]. Слід вказати, що така позиція узгоджується як із позиціями представників загальної теорії права, так і з переважною більшістю сучасних галузевих досліджень, що безпосередньо торкаються тематики адміністративно-правових засобів: О.Л. Соколенко, О.В. Клименко, О.В. Олійник, Ю.А. Козаченко та інші). Наприклад, Ю.А. Козаченко розуміє адміністративно-правові засоби забезпечення прав пацієнта як правові способи і прийоми безпосереднього владно-організуючого впливу органів управління в межах їх повноважень на суспільні відносини у сфері охорони здоров'я з метою забезпечення реалізації і захисту прав особи, що звернулася за медичною допомогою та (або) якій надається медична допомога [6, с. 18].

Тому для подальшого дослідження розуміння адміністративно-правових засобів, висловлене В.О. Негодченком слід взяти за основу. Можливо виокремити певний загальний для всіх науковців напрям сприйняття їх як певних засобів впливу адміністративного права на суспільні відносини, що становлять його предмет.

Застосовуючи досліджене поняття до такої специфічної сфери управління, як забезпечення судової діяльності, слід врахувати наукові досягнення щодо організації та функціонування судової влади.

Так, в юридичній літературі поширеною є позиція щодо визначення наступних принципів організації судової системи: єдність судової системи і статусу суддів; територіальність, спеціалізація та інстанційність побудови судової системи; незалежність, недоторканність, незмінюваність і професіоналізм суддів [7, с. 50-51].

В контексті цього дослідження інтерес представляють такі прояви єдності судової системи і статусу суддів, як: єдині засади організації та діяльності судів; єдиний статус суддів (загальна єдність щодо: вимог до кандидатів на посади, порядку наділення їх повноваженнями, прав та обов'язків суддів; незалежності, самостійності і недопущення втручання в їх діяльність; незмінюваність суддів та їх недоторканність; засобів матеріального забезпечення, соціального і правового захисту тощо); забезпеченням однакового застосування судами норм матеріального права; єдиний порядок організаційного забезпечення діяльності судів; особливий порядок фінансування судів та вирішення питань внутрішньої діяльності судів [7, с. 51-52].

Принцип територіальності пов'язується, в першу чергу, із вимогою рівномірного поширення судів на всі адміністративно-територіальні одиниці України, що вимагає забезпечення відповідності розподілу судових округів адміністративно-територіальному поділу. Вимоги цього принципу передбачають: відсутність території, яка б знаходилась поза юрисдикцією суду; зручне розміщення судів; достатність судів на певній території [7, с. 52]. Принцип спеціалізації передбачає запровадження як спеціалізації судів (зовнішня спеціалізація, що передбачає існування загальних та спеціалізованих судів), так і спеціалізації суддів або судових палат щодо

розгляду окремих категорій справ (внутрішня спеціалізація) [7, с. 53]. Основною вимогою принципу інстанційності є забезпечення можливості перегляду винесених судових рішень, зокрема шляхом звернення до суду вищої інстанції [7, с. 53].

Однією з визначних рис діяльності суддів як представників окремої гілки державної влади є її незалежність. Зміст незалежності розкривається через її гарантії, серед яких виділяються зокрема правові, організаційні та матеріальні [7, с. 54]. Правовими гарантіями незалежності суддів визначено: заборону втручання у службову діяльність судді; відповідальність за прояв неповаги до суду; недоторканність судді. Організаційними гарантіями визначаються: визначення законом правил формування корпусу суддів; право на відставку; гарантії діяльності суддівського самоврядування. Основними матеріальними гарантіями незалежності суддів визначається стабільність та високий рівень матеріальної винагороди за роботу [7, с. 54].

Принцип нетодорканності суддів пов'язується із особливим порядком притягнення до юридичної відповідальності (передусім, адміністративної, кримінальної), додатковими гарантіями, що стосуються його затримання правоохоронними органами, а також житла, майна, службового та особистого транспорту, телефонних розмов, кореспонденції, речей та документів [7, с. 55]. Принцип незмінюваності суддів пов'язується із окремим правовим регулюванням підстав звільнення судді з посади [7, с. 55-56]. Професіоналізм суддів забезпечується: встановленням вимог щодо належного кваліфікаційного рівня судді; заборonoю займатись іншими видами діяльності, крім викладацької, наукової та творчої; особливою процедурою призначення на посаду; особливим механізмом контролю за професійним рівнем судді [7, с. 55-56].

Всі наведені принципи знайшли відображення у Законі України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. № 1402-VIII (далі – Закон «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII) [8] (ст. 48). Порівняння редакції вказаної статті із редакцією статті 48 Закону «Про судоустрій і статус суддів», який частково втратив чинність дає підстави стверджувати, що певні зміни у системі гарантій незалежності суддів стосуються, передусім: визначення органів, до яких суддя має звернутись із повідомленням щодо втручання в його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя (Вища рада правосуддя та Генеральний прокурор України замість органів суддівського самоврядування та правоохоронних органів); порядку формування суддівського корпусу (скасування механізму обрання суддів). Водночас, у юридичних публікаціях вказується на інші істотні зміни у системі судоустрою, що впливають на стан незалежності суддів, хоча і не безпосередньо: процедури призначення, звільнення, притягнення до відповідальності суддів; засади набору суддів; кваліфікаційне оцінювання суддів; вимоги до кандидатів на посаду судді та ін [9]. Водночас, віддаючи належне масштабності проведеної реформи, слід констатувати про залишення без змін (окрім наведеного вище порівняльного аналізу) системи основних засад гарантування незалежності суддів, що зберігає актуальність попередніх наукових досліджень у цьому напрямку.

В юридичній літературі усталеною є позиція щодо визначення предметом адміністративного права відносин щодо внутрішньої організації органів державної

влади. Водночас, за висновками Р.В. Ігоніна можливо вказати про значний вплив щодо організації належного функціонування судової влади діяльності також суб'єктів зовнішнього впливу, таких як: Вища рада юстиції, Державна судова адміністрація, органи внутрішніх справ (підрозділи судової міліції) тощо [5, с. 142]. Наведений вище аналіз гарантій незалежності суддів дає підстави віднести до таких органів Вищу раду правосуддя, Генеральну прокуратуру України.

Слід констатувати наявність значних організаційних повноважень з боку таких суб'єктів, як ДСА України, Вища рада правосуддя, Рада суддів України (далі – РС України) (інші органи суддівського самоврядування) стосовно діяльності судів як суб'єктів здійснення правосуддя.

В межах навчальної дисципліни «Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ» визначаються два наступні основні напрями діяльності вказаних органів: внутрішньоорганізаційна (внутрішня) та зовнішньоорганізаційна (зовнішня). Перша спрямована на упорядкування відносин усередині апарату органу внутрішніх справ. Її прикладами наводять: планування, контроль роботи, забезпечення роботи відповідних підрозділів тощо. Друга спрямована на впорядкування відносин, що виникають поза межами апарату органу внутрішніх справ. Це діяльність, що виникає між органами внутрішніх справ та іншими суб'єктами права: громадянами, організаціями [10, с. 21-22].

Характеристика адміністративно-правових засобів забезпечення права на судовий захист зумовлює необхідність врахування наведеного підходу. Адже врегулювання зовнішньої або внутрішньої діяльності органу державної влади, в тому числі і суду передбачає застосування різних засобів і методів правового регулювання, а отже – йдеться про значну відмінність у відповідних засобах забезпечення права на судовий захист.

Слід вказати про притаманність внутрішньоорганізаційної діяльності будь-якій організації, на що вказує В.Я. Малиновський [11, с. 263-264]. Водночас, застосування наведеного підходу вимагає врахування специфіки здійснення судової влади. Відповідно до ч. 1 ст. 124 Конституції України виключним суб'єктом здійснення правосуддя визначено суд. Тому внутрішньоорганізаційну діяльність у сфері судової влади і, відповідно, адміністративно-правові засоби реалізації конституційного права на судовий захист слід визначати в рамках саме суду як органу судової влади. За такого підходу зовнішньоорганізаційною постає діяльність інших суб'єктів організаційного забезпечення діяльності судів: ДСА України, ВККС України та ін.

Основні засади організації роботи суду передбачають: розподіл обов'язків між працівниками суду; організацію діловодства у суді; організація судового розгляду; організація роботи суду з опрацювання судових рішень; організація аналітичної, статистичної роботи у суді, а також роботи щодо обліку законодавства та судової практики; організаційне забезпечення дотримання вимог моралі у судовій діяльності [12, с. 3-4]. Наведене, з урахуванням комплексного підходу В.О. Негодченка дає підстави визначити адміністративно-правові засоби внутрішньоорганізаційної діяльності у сфері судоустрою, якими слід визначити вказані інститути внутрішньої організації роботи суду.

До суб'єктів адміністративно-правового забезпечення діяльності системи судів загальної юрисдикції Р.В. Ігоніним віднесено: Вищу раду юстиції, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, органи суддівського самоврядування, Державну судову адміністрацію України, Державну виконавчу службу України, підрозділи судової міліції. Визначено адміністративно-правову природу повноважень вказаних суб'єктів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення діяльності системи судів загальної юрисдикції [5, с. 425]. Слід відмітити, що з часу проведення Р.В. Ігоніним дослідження до законодавства у сфері судоустрою внесено істотні зміни, що значним чином вплинуло на склад наведених вище суб'єктів, а також їх повноваження. Так, фактично правонаступником Вищої ради юстиції визначено Вищу раду правосуддя, істотні зміни відбулись стосовно правового статусу органів судової міліції, виконавчої служби. Не вдаючись до детального аналізу цих законодавчих змін, можна стверджувати про значну роль зовнішніх організаційних зв'язків між судами та вказаними суб'єктами. Тому слід констатувати збереження актуальності твердженням Р.В. Ігоніна стосовно наявності управлінського процесу не тільки в межах конкретного суду, але в межах системи органів судової влади [5, с. 427]. Вказане актуалізує визначення засобів зовнішньоорганізаційної діяльності щодо реалізації конституційного права на судовий захист.

Характеризуючи діяльність щодо адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції, Р.В. Ігонін слушно вказує на управлінський (виконавчо-розпорядчий) характер такої діяльності [5, с. 14, 427].

В доктрині адміністративного права визначається як традиційний, підхід щодо класифікації функцій управління за цільовим критерієм: загальні, спеціальні, допоміжні. В.Б. Аверянов розвиває такий підхід, визначаючи наступні функції: цілевстановлююча (прогнозування, планування тощо); ресурсозабезпечувальна (фінансування, стимулювання, кадрове забезпечення тощо); організаційно-регулююча (керівництво, координація, організація, регулювання, контроль тощо); трансформаційна (формування та удосконалення об'єкта управління) [13, с. 259-260].

Вказаний підхід може бути застосований також для характеристики відповідної діяльності у сфері судоустрою, разом із тим, із врахуванням особливостей діяльності судів, зумовлених їх специфічним призначенням.

З наведеного дослідження стосовно визначення засобів внутрішньоорганізаційної діяльності щодо реалізації конституційного права на судовий захист можливо казати про здійснення цілевстановлюючої функції переважно в межах апарату конкретного суду. Основним суб'єктом виконання цієї функції може виступати голова суду, заступник голови суду. Значні повноваження щодо організації діяльності судової системи (і, зокрема – стосовно визначення пріоритетів її розвитку) зосереджені в органах суддівського самоврядування. Водночас, аналіз положень щодо цілей та завдань їх діяльності (ст. 126 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII) свідчить, що ці повноваження стосуються, передусім, організаційного забезпечення роботи судової системи в цілому, а не конкретних судів.

Щодо здійснення ресурсозабезпечувальної функції (фінансування, стимулювання, кадрове забезпечення тощо) стосовно функціонування конкретних судів, то в даному випадку повноваження навпаки, зосереджені переважно за зовнішніми

по відношенню до них суб'єктами: Вища рада правосуддя; ДСА України. З аналізу положень ст. 131 Конституції України випливає наявність у Вищій ради правосуддя повноважень щодо прийняття відповідних рішень щодо перебування на посаді стосовно конкретних суддів. З характеру повноважень ДСА України, передбачених ч. 1 ст. 152 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII випливає висновок про неможливість їх належної реалізації без врахування потреб конкретних судів (забезпечення належних умов діяльності судів; вивчення практики організації їх діяльності; вивчення кадрових питань апарату суду та ін.).

Здійснення організаційно-регулюючої функції (зокрема, керівництво, координація, організація контроль) щодо конкретних судів здійснюється, переважно керівником суду (його заступником). Водночас, з окремих ключових питань діяльності зовнішніх суб'єктів має безпосереднє відношення щодо здійснення контролю стосовно діяльності судів і суддів. Так, відповідно до ч. 6 ст. 133 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII Рада суддів України у період між з'їздами суддів України організовує виконання рішень з'їзду суддів України та контроль за їх виконанням. Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 151 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII ДСА України організовує роботу з ведення судової статистики, діловодства та архіву; контролює стан діловодства у судах загальної юрисдикції. Відповідно до п. 4 ст. 131 Конституції України Вища рада правосуддя наділена повноваженнями щодо ухвалення рішення про звільнення судді з посади. Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 р. № 1798-VIII [14], Вища рада правосуддя відповідальна за, зокрема, прийняття рішень стосовно порушень суддями і прокурорами вимог щодо їх статусу.

Трансформаційна функція управління передбачає здійснення організаційного проектування, реорганізації, організаційного розвитку, раціоналізації, організаційної діагностики тощо [13, с. 260]. Застосовуючи вказаний підхід до судового управління, слід звернути увагу на окремі особливості розвитку судів, що пов'язано із виконанням ними специфічних завдань (здійснення правосуддя). З положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів можливо вказати на завдання та заходи, виконання та здійснення яких пов'язане із необхідністю організаційних змін в межах конкретних судів: підвищення прозорості діяльності суддів; підвищення ефективності та відкритості правосуддя тощо (п. 4).

Проведення відповідної організаційної роботи в рамках конкретного суду відноситься до компетенції, в першу чергу голови конкретного суду, його заступника, а отже – відноситься до внутрішньоорганізаційної діяльності. Водночас, щодо виконання окремих завдань мають місце і зовнішньоорганізаційні відносини. Так, в рамках такого напрямку, як підвищення ефективності правосуддя та оптимізація повноважень судів різних юрисдикцій передбачається: оптимізація системи судів; укрупнення окремих елементів системи на відповідних рівнях (зокрема, створення міжрайонних судів, укрупнення апеляційних округів); оптимізація кількості суддів у судах та адміністративних посад залежно від навантаження (п. 5.4 Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів). В рамках зростання прозорості та відкритості правосуддя передбачається покращення умов доступу громад-

ськості до відкритих судових засідань і винесених рішень (п. 5.5 Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів). Слід зауважити, що відповідні рішення приймаються зовнішніми по відношенню до конкретного суду суб'єктами: Верховна Рада України (ч. 2 ст. 19 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII), ДСА України (ч. 6 ст. 19 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII), а також носять широкий характер, що виявляється у вдосконаленні організації діяльності судової влади в цілому. Тому відповідні адміністративно-правові засоби слід охарактеризувати як зовнішньоорганізаційні.

Завданнями суддівського самоврядування визначається: вирішення питань внутрішньої діяльності судів в Україні, а також захист професійних інтересів суддів (ч. 1 ст. 126 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII). В юридичній літературі, характеризуючи роль суддівського самоврядування, розглядають його як: одну з гарантій забезпечення самостійності судів і незалежності суддів; важливий фактор створення належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утвердження незалежності суду, забезпечення захисту суддів від втручання в їх діяльність, а також підвищення рівня роботи з кадрами у системі судів [7, с. 230]. Попри те, що переважно функції суддівського самоврядування, як вже було зазначено вище, стосуються організації діяльності судової системи в цілому, наведені положення свідчать про значну роль цих органів для збереження судової системи загалом, гарантування її належного функціонування. Слід вказати також на повноваження Ради суддів України не тільки щодо організації виконання рішень з'їзду суддів України, але й щодо контролю за їх виконанням (ч. 6 ст. 133 Закону «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII). Рішення органів суддівського самоврядування можуть мати стратегічне значення для розвитку судової системи. Органи суддівського самоврядування комплектуються виключно з суддів, що дозволяє враховувати інтереси передусім судової системи. Враховуючи наведене, діяльність органів суддівського самоврядування слід вважати особливим засобом зовнішньоорганізаційної діяльності щодо реалізації конституційного права на судовий захист.

Таким чином, до засобів зовнішньоорганізаційної діяльності щодо реалізації конституційного права на судовий захист слід віднести контроль діяльності судів і суддів щодо захисту прав, свобод громадян, права та інтересів юридичних осіб, організацію та здійснення кадрового, фінансового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення діяльності судів, а також заходи, спрямовані на підвищення доступу до суду (наприклад, зручне для населення територіальне розташування суду), ефективне суддівське самоврядування.

Висновки. З вказаного випливає висновок про можливість поділу адміністративно-правових засобів забезпечення реалізації права на судовий захист на внутрішньоорганізаційні та зовнішньоорганізаційні. Перші спрямовані на організацію діяльності у сфері судоустрою у межах апарату конкретного суду. Другі спрямовані на ефективну реалізацію конституційного права на судовий захист шляхом організації діяльності судової системи. Пошук шляхів оптимального співвідношення застосування вказаних адміністративно-правових засобів забезпечення права на судовий захист становить предмет подальших наукових досліджень.

Література

1. Про Стратегію реформування судуострою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 – 2020 роки: Указ Президента України від 20.05.2015 р. № 276/2015 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 41 (02.06.2015). – Ст. 1267.
2. Негодченко В.О. Адміністративно-правові засоби забезпечення обігу інформації підрозділами інформаційно-аналітичного забезпечення органів внутрішніх справ / В.О. Негодченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Серія: Юриспруденція. – 2015. – № 18. – Том 1. – С. 149–153.
3. Борко А. Л. Адміністративно-правове забезпечення функціонування судової системи України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Борко Андрій Леонідович; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2014. – 40 с.
4. Мащук В.Ю. Адміністративно-правове забезпечення функціонування апаратів судів загальної юрисдикції: дис. ... к.ю.н.: 12.00.07 / Мащук Віталій Юрійович; ДДУВС. – Дніпропетровськ, 2014. – 218 с.
5. Ігонін Р. В. Адміністративно-правове забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Ігонін Руслан Владиславович; Нац. ун-т держ. подат. служби України. – Ірпінь, 2013. – 490 с.
6. Козаченко Ю.А. Адміністративно-правове регулювання забезпечення прав пацієнта в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Козаченко Юлія Анатоліївна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
7. Організація судових та правоохоронних органів: підруч. / [І. Є. Марочкін [та ін.]; ред. І. Є. Марочкін. – Х.: Право, 2013. – 448 с.
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Офіційний вісник України. – 2016. – № 56 (26.07.2016). – Ст. 1935.
9. Грішина Н. Про переваги і недоліки нового Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [Електронний ресурс] / Н. Грішина // Веб-сайт «PLP Law Group». – Режим доступу до док.: <http://plp.kiev.ua/ua/publications/307-pro-perevagi-i-nedoliki-novogo-zakonu-ukrajini-pro-sudoustrij-i-status-suddiv>. – Назва з екрану.
10. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: підруч. / ред. Рябенко О.П. – Х.: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. – 256 с.
11. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посіб. / Малиновський В.Я. – К.: Атіка, 2003. – 576 с.
12. Організація роботи суду: навч. посіб. / [І.Є. Марочкін [та ін.]; ред. І.Є. Марочкін. – Х.: Право, 2012. – 256 с.
13. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у 2 т. : Том. 1 Загальна частина / ред. В.Б. Аверянов (голов. редкол.) та ін. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 592 с.
14. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII // Голос України. – 2017. – 01. – 04.01.2017. – № 1.

Анотація

Ульяновська О. В. Адміністративно-правові засоби забезпечення конституційного права на судовий захист: питання класифікації. – Стаття.

Стаття присвячена формуванню авторського підходу щодо визначення видів адміністративно-правових засобів забезпечення конституційного права на судовий захист.

Ключові слова: правові засоби, суд, суддя, судовий захист, суб'єктивне право.

Аннотация

Ульяновская О. В. Административно-правовые средства обеспечения конституционного права на судебную защиту: вопросы классификации. – Статья.

Статья посвящена формированию авторского подхода к определению видов административно-правовых средств обеспечения конституционного права на судебную защиту.

Ключевые слова: правовые средства, суд, судья, судебная защита, субъективное право.

Summary

Uljanovska O. V. Administrative-legal means of ensuring the constitutional right to judicial protection: issues of classification. – Article.

The article is devoted to the author's approach to definition of types of administrative-legal means of ensuring the constitutional right to judicial protection.

Key words: legal means, court, judge, judicial protection, subjective right.